

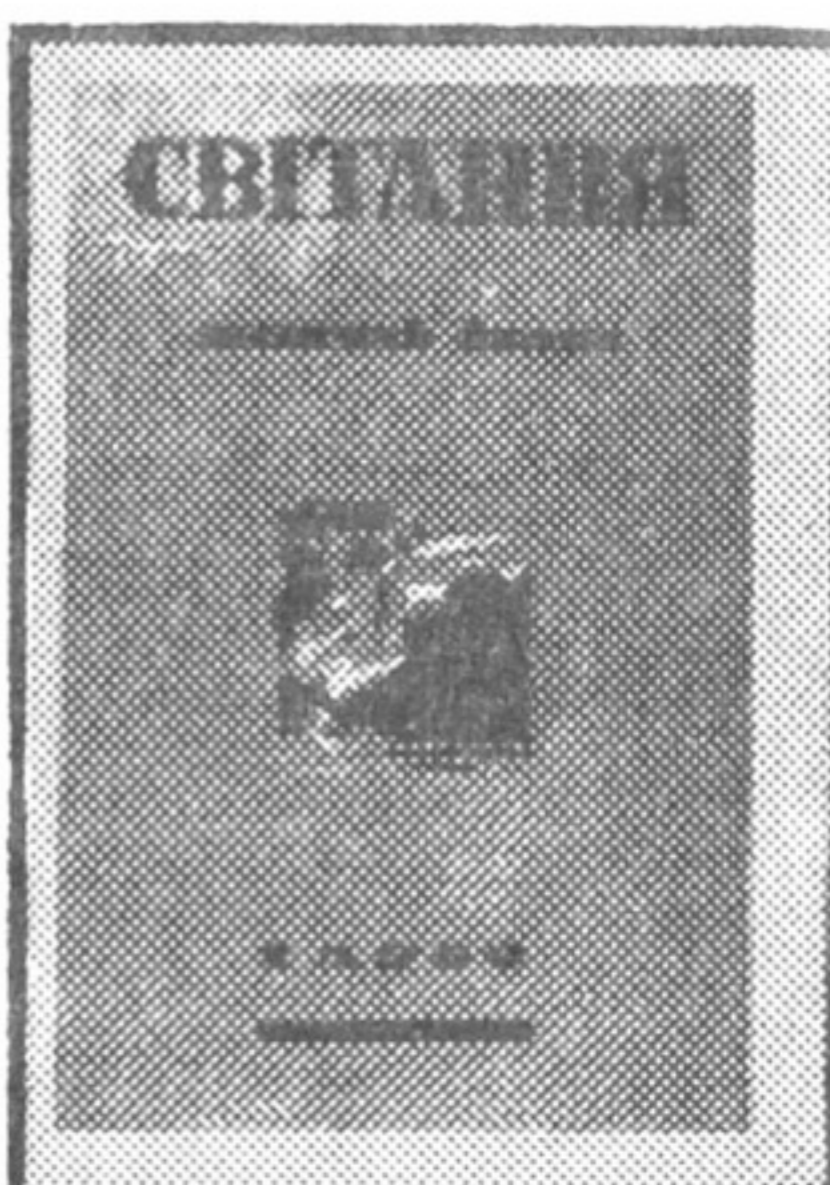
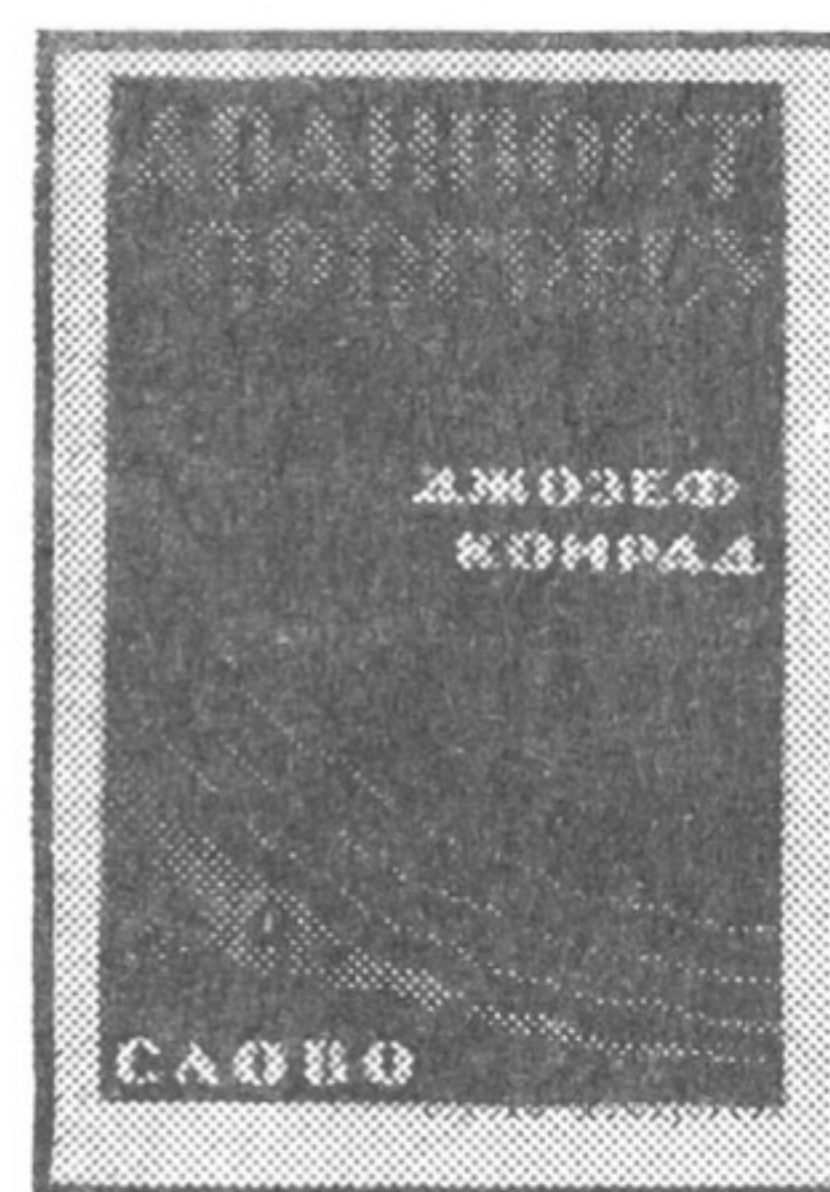
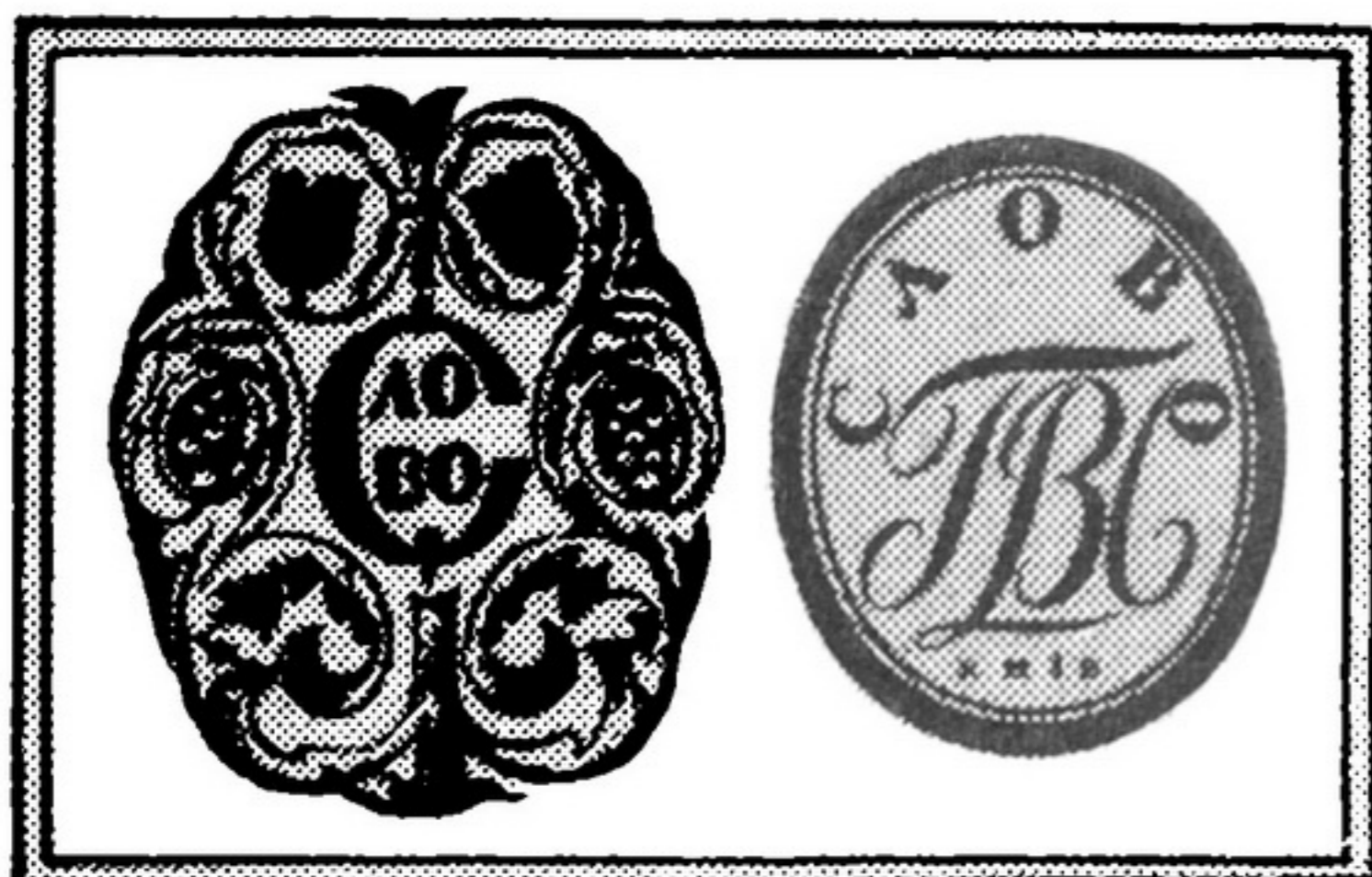
ДО ІСТОРІЇ ВИДАВНИЦТВА «СЛОВО»

Видавництво «Слово» (рік заснування - 1922) вважало своїм головним завданням сприяти розвитку української культури, видаючи книги¹.

Приватне кооперативне товариство (мало 47 пайщиків), працювало до 1929 р. Об'єднувало письменників-неокласиків, кооператорів, робітників

київських друкарень. Фундаторами видавництва, членами його правління (вони ж і члени редколегії), були С.Титаренко (1889-?) - видавець і журналіст, автор книжок для дітей, букваря «Сонечко», П.Филипович (1891-1937) - поет і літературознавець, професор Київського університету (був репресований), Г.Голошевич - мовознавець, співробітник ВУАН, автор відомого «Правописного словника української

¹ Київський міський архів, спр. 218, оп. 1, од. зб. 9, арк. 31.
© Гальчук Людмила Іванівна, Київ, 1996

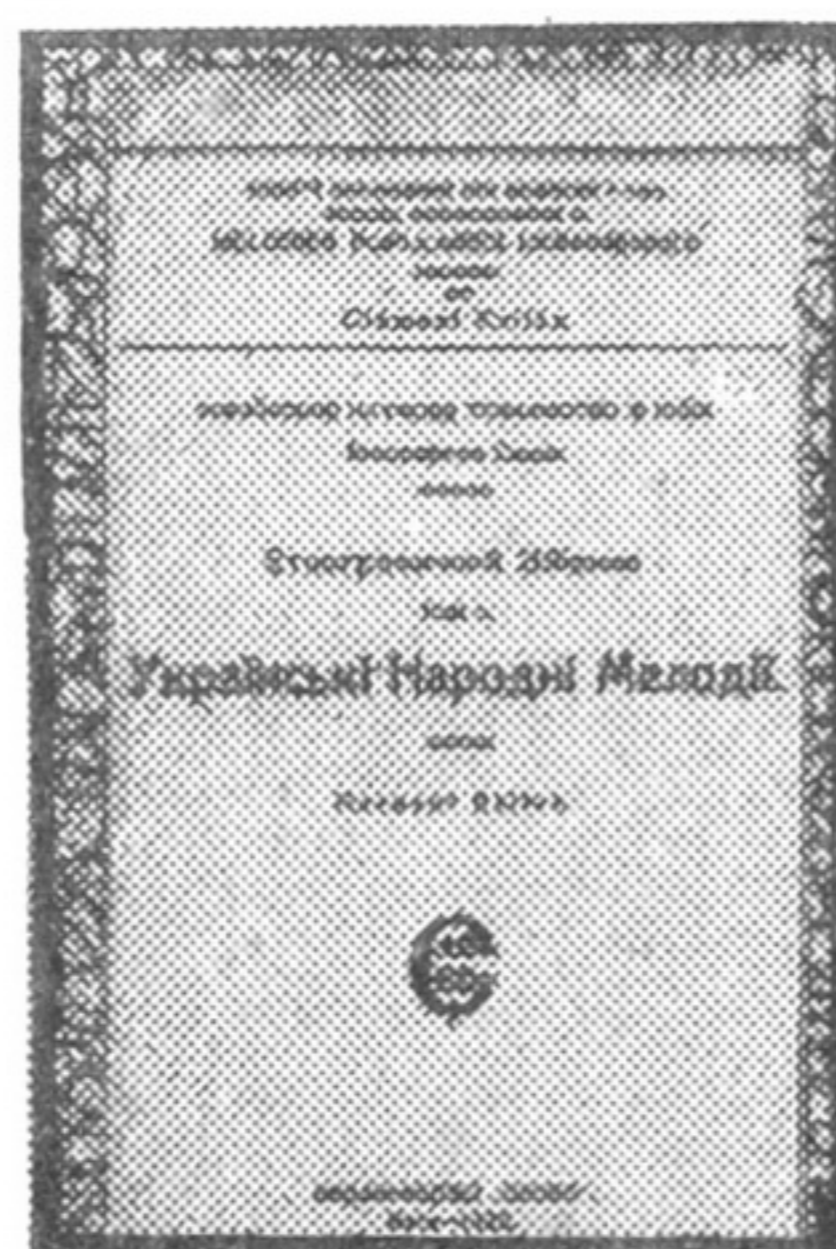
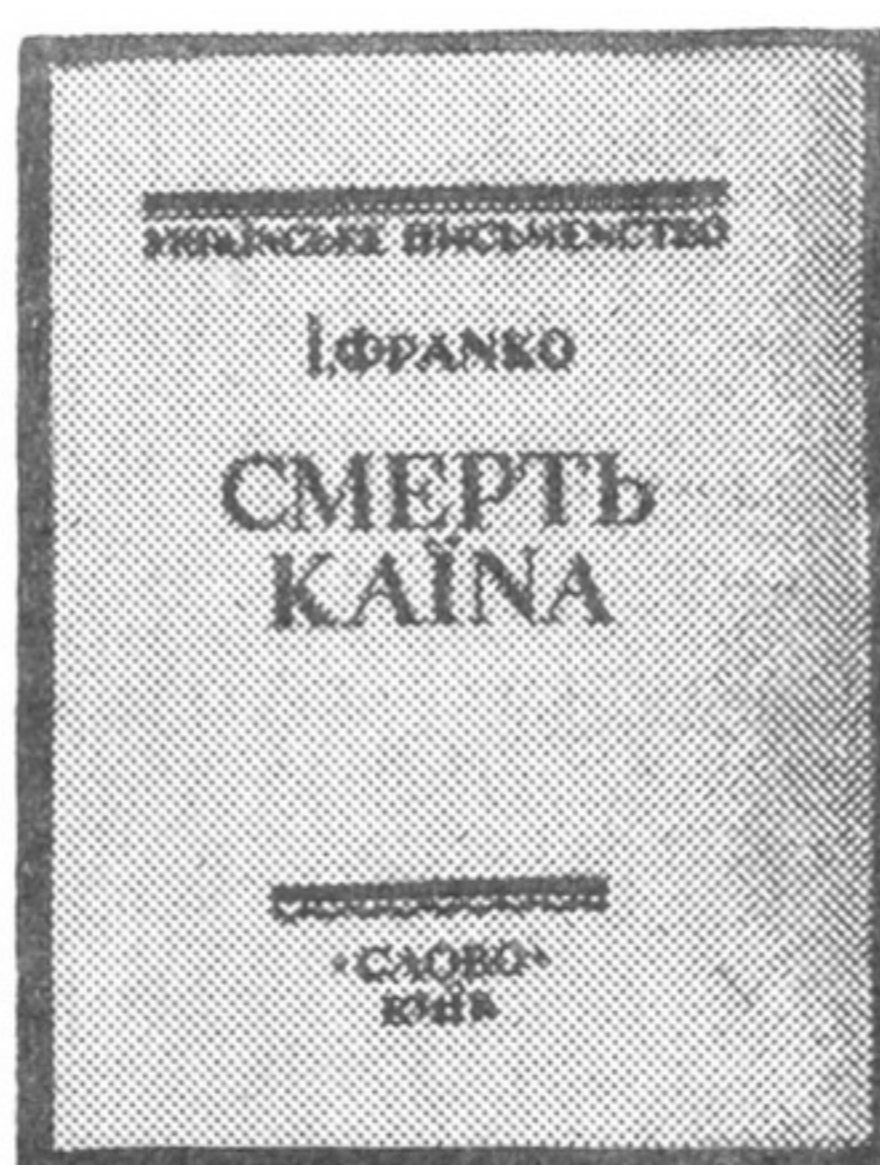
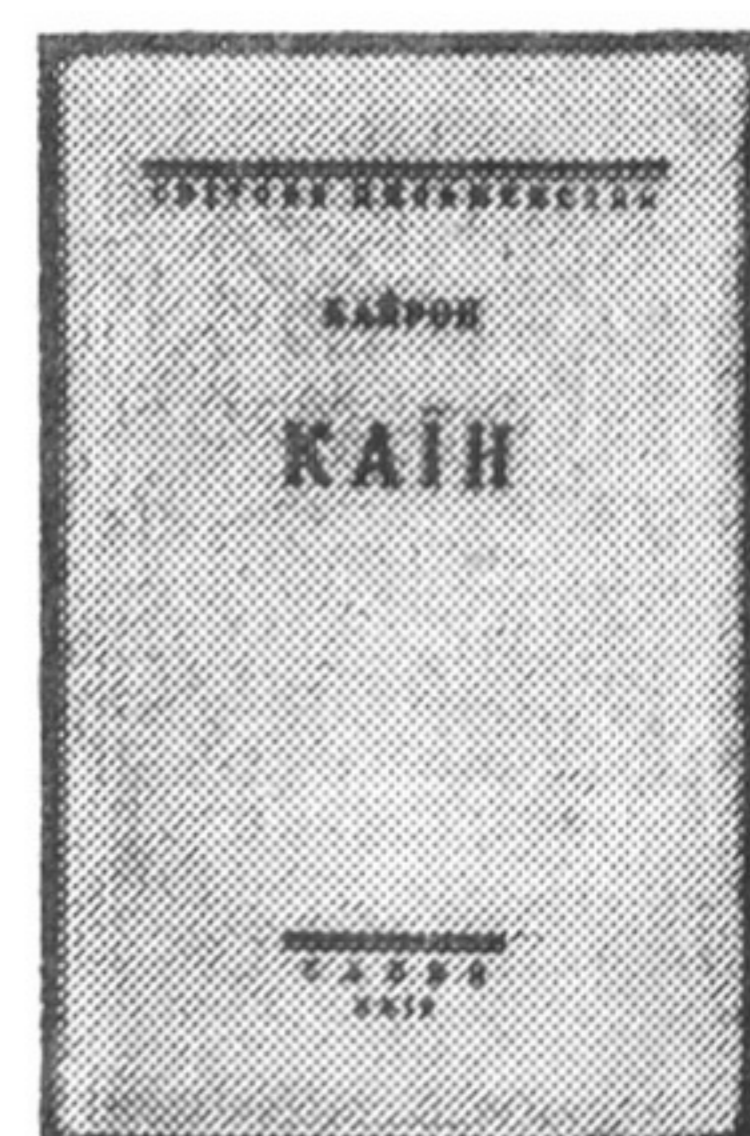
мови» (був ув'язнений у справі СВУ). Зустрічаючись у П.Филиповича, вони обговорювали літературні справи, видавничі плани ².

«Слово» видавало твори неокласиків, еліти тогочасної української інтелігенції (поетичні збірки «Синя далечінь», «Де сходяться дороги», «Крізь бурю й сніг» М.Рильського, «Проростень» М.Драй-Хмари, «Земля і вітер» та «Простір» П.Филиповича, «Камена» М.Зерова, яку він розглядав як продовження «Антології римських поетів» (К., Друкарь, 1920); здійснило єдиний випуск курсу «Нового українського письменства» М.Зерова (охоплював матеріал від І.Котляревського до Г.Квітки-Основ'яненка

та його ж працю «До джерел»); випустило праці «авторитетного теоретика, дослідника віршу» Б.Якубського ³ «Наука віршування» і «Соціологічний метод у письменстві»; твори класиків української літератури - І.Франка, М.Старицького, І.Карпенка-Карого, літературно-критичні праці С.Єфремова, присвячені М.Коцюбинському, Панасові Мирному, І.Франкові, І.Нечую-Левицькому (серії «Українське письменство», «Письменство й критика»). У серії «Постаті й епізоди» вийшли спогади про В.Самійленка та листи П.Куліша. «На знак пошани й подяки» П.Стебницькому, невтомному працівникові на ниві українського слова, авторові спогадів «Поміж двох революцій»,

² Безсмертні: Збірник спогадів про М.Зерова, П.Филиповича, М.Драй-Хмару. - Мюнхен, 1963. - С. 117.

³ Неорлій М. Українська радянська поезія 20-х років. - К.: Вища шк. 1991. - С. 123.

співробітникам УАН і «Книгаря», було видано збірник, який включав і ретельно складений список друківаних праць ученого. Продумано підбиралися для видання українською мовою твори світової літератури - Вольтера, А. Франса, Г. Уельса, Ю. Словацького, Джека Лондона, А. Міцкевича, індійських письменників, Д. Конрада в досконалих перекладах М. Зерова («Мазепа» Ю. Словацького), відомого літературознавця і публіциста А. Ніковського («Світання» А. Франса), дослідника західноєвропейської літератури М. Калиновича («Кінець неволі» Д. Конрада та ін.), В. Підмогильного («Кандід» Вольтера), відомого мовознавця Є. Тимченка («Каїн» Байрона), М. Рильського («Пан Тадеуш» А. Міцкевича). Видання серії «Світове письменство» супроводжувалися ґрунтовними вступними статтями, авторами яких були перекладачі, сам П. Филипович, літературознавець і критик С. Родзевич.

Видання «Слова» відзначалися дбайливим мистецьким оформленням. Тут починався як художник-книгар М. Алексєєв («Синя далечінь» М. Рильського), привертала увагу обкладинки А. Середи до «Кандіда» Вольтера, Г. Золотова до оповідань Джека Лондона, М. Кірнарського («На золотих богів» Г. Косинки), С. Пожарського («Аванпост прогресу» Д. Конрада), Н. Шіфрінґа («Земля і вітер» П. Филиповича), Л. Хижинського («Де сходяться дороги» М. Рильського).

Книжки тиражувалися в друкарнях тресту «Київдрук», а реалізовувалися через торгову систему ДВУ і книгоспілки⁴. Любов до слова працівників видавництва відлилася в книжки.

Видання «Слова»

1922 р.

1. Грінченко Б. Нахмарило! Комедія на 3 дії. - 64 с. 5000 пр.
2. Квітка К. Етнографічний збірник. - Т.2. Українські народні мелодії. - 236 с. 1000 пр.
3. Косинка Г. На золотих богів. - 68 с. 4000 пр.
4. Рильський М. Синя далечінь. - 62 с. 2000 пр.
5. Старицький М. Зимовий вечір: Драматичний етюд. - 48 с. 5000 пр.
6. Тобілевич І. Безталанна: Драма на 5 дій. - 80 с. 5000 пр.
7. Тобілевич І. Бурлака: Драма. - 79 с. 5000 пр.
8. Тобілевич І. Мартин Боруля: Комедія. - 80 с. 5000 пр.
9. Тобілевич І. Суєта: Комедія. - 116 с. 5000 пр.
10. Филипович (Зорев) П. Земля і вітер. - 46 с. 2000 пр.
11. Якубський Б. Наука віршування. - 108 с. 3000 пр.
12. Єфремов С. Коцюбинський: Критично-біографічний нарис.

1923 р.

1. Слово: Декламатор / Упорядн. М. Зеров. - 324 с. 4000 пр.
2. Кримський А. Пальмове гілля: Екзотичні поезії. - 168 с. Б.т.
3. Петрусь В. Вступ до сучасної педагогіки. Вип. 1. - 94 с. 4000 пр.
4. Якубський Б. Соціологічний метод у письменстві. - 64 с. 2000 пр.
5. Осьмачка Т. Круча: Вірші.

1924 р.

1. З практики трудової школи / Педагог. зб. за ред.

- В. Дурдуковського. Вип. I, вип. II.
2. Зеров М. Камена. - 80 с. 1000 пр.
3. Зеров М. Нове українське письменство. Вип. 1. - 136 с. 5000 пр.
4. Калинович М. Шляхи новітньої французької поезії. - 116 с. 1000 пр.
5. Франко І. Смерть Каїна. - 66 с. 3000 пр.

1925 р.

1. Байрон. Каїн: Містерія. - 125 с. 1000 пр.
2. Гайм Г. Новели. - 64 с. 3000 пр.
3. Конрад Д. Аванпост прогресу: Оповідання. - 92 с. 5000 пр.
4. Лондон Д. Застрайкував: Оповідання. - 83 с. 4000 пр.
5. Лондон Д. Золотий яр: Оповідання. - 127 с. 5000 пр.
6. Лондон Д. Любов до життя: Оповідання. - 136 с. 6000 пр.
7. Филипович П. Простір. - 56 с. 1000 пр.
8. Рильський М. Крізь бурю й сніг. - 78 с. 2000 пр.

1926 р.

1. Азиз уд Дин Ахмед. Ганготри: Оповідання. - 76 с. 3000 пр.
2. Баранников О. Декілька рис з історії ново-індійської літератури. - 16 с. 100 пр.
3. Грінченкова М. Сивенький (В.І. Самійленко): Спогади. - 68 с. 2000 пр.
4. Зеров М. До джерел: Літературно-критичні статті. - 132 с. 2000 пр.
5. Словацький Ю. Мазепа. - 136 с. 3000 пр.
6. Стебницький Петро Януарович: 1862-1923. - 138 с. 300 пр.
7. Франс А. Світання: Оповідання. - 136 с. 5000 пр.
8. Драй-Хмара М. Проростень. - 52 с. 1000 пр.

Не пізніше 1926 р.

9. Єфремов С. Нечуй-Левицький: Критично-біографічний нарис.
10. Єфремов С. І. Франко: Критично-біографічний нарис.

1927 р.

1. Велс Г. Країна сліпих: Оповідання. - 134 с. 3000 пр.
2. Вольтер. Кандід, або оптимізм. - 130 с. 3000 пр.
3. Дорошкевич Ол. Куліш і Милорадовичівна: Листи. - 120 с. 1500 пр.
4. Каталог видавництва «Слово». - 8 с. 3000 пр.
5. Лондон Д. Застрайкував: Оповідання. 2-е вид. - 106 с. 3000 пр.
6. Міцкевич А. Пан Тадеуш: Поема. - 326 с. 3000 пр.

1928 р.

1. Конрад Д. Кінець неволі: Повість. - 208 с. 3000 пр.
2. Єфремов С. Панас Мирний: Критично-біографічний нарис. - 352 с. 2000 пр.

1929 р.

1. Рильський М. Де сходяться дороги. - 97 с. 1500 пр.
2. Стівенстон Р.-Р. Острів скарбів: Повість. - 232 с. 4000 пр.

⁴ ЦДАВО України, ф. 555, оп. 1, од. зб. 14, арк. 3.